

Persoonlijke beschermingsmiddelen

Introductie

Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) zijn middelen die door een persoon preventief gedragen of vastgehouden moeten worden als bescherming tegen risico's die zijn gezondheid of veiligheid bedreigen. Een veilige werkplek met daarin persoonlijke veiligheid voor medewerkers kan ziekte en zelfs arbeidsongeschiktheid bij medewerkers voorkomen. Het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen is de laatste stap in de arbeidshygiënische strategie. Ze mogen pas worden gedragen als alle andere stappen van de arbeidshygiënische strategie (bronmaatregelen, technische en organisatorische maatregelen) zijn doorlopen en risico's dus niet doeltreffend kunnen worden aangepakt op een andere manier.

Persoonlijke beschermingsmiddelen beschermen, bij goed/correct gebruik, kwetsbare en/of vitale lichaamsdelen, zoals hoofd, ogen, oren, het ademhalingsstelsel en handen en voeten. Als persoonlijke beschermingsmiddelen niet, of niet correct, worden gebruikt, dan kan behalve de werkgever ook de werknemer in overtreding zijn. Werkgever en werknemer zijn beiden verantwoordelijk voor correct gebruik.

Werkwijze

De keuze voor het al dan niet gebruik van een persoonlijk beschermingsmiddel volgt uit de risico-inventarisatie en-evaluatie. Een belangrijke voorwaarde is vanzelfsprekend: het gekozen beschermingsmiddel moet een goede bescherming bieden tegen het gesignaleerde gevaar om de mogelijke daar uit voorkomende risico's zoveel als mogelijk te reduceren. Daarnaast is het heel belangrijk dat het beschermingsmiddel door de medewerker goed gebruikt wordt. Daarom is het aan te bevelen dat de leidinggevende tezamen met de Armico en werknemer met elkaar bespreken wat het meest optimale beschermingsmiddel is voor de specifieke werksituatie.

Het gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen is een tijdelijke maatregel en de middelen mogen alleen gebruikt worden voor kortstondige activiteiten. Frequentie evaluatie van het gebruik en het proces is een verplichting van werkgever en werknemer. Tenslotte is het aan te bevelen om persoonlijke beschermingsmiddelen te gebruiken bij een SPILL (chemisch/biologisch/radiologisch).

In de volgende alinea's worden voor de meest voorkomende gevaren binnen de faculteiten FHML-FPN de meest voorkomende persoonlijke beschermingsmiddelen verder uitgewerkt.

Laboratoriumjassen

Bij het betreden van de laboratoriumarealen dient men een schone gesloten laboratorium jas te dragen (ook voor een kortstondig bezoek). Voor de specifieke ML-I en ML-II arealen zijn laboratoriumjassen met een groene kraag verplicht. Daarnaast zijn er andere locaties o.a. het Radionuclidenlaboratorium (RNL), de snijzalen van anatomie en het CPV die aanvullende regels hanteren. De Armico van de afdeling kan u hierover informeren. Bedrijfskleding van het MUMC wordt niet als UM kleding gezien en is in dit kader geen persoonlijk beschermingsmiddel.

Binnen de FHML is een gecentraliseerde distributiefaciliteit voor laboratoriumjassen gerealiseerd. Deze COV is te vinden in het middengedeelte van de 2e verdieping (G2.202A, naast de Biobank). Ook de kast voor vuile laboratoriumjassen vindt u hier. Deze ruimte is alleen toegankelijk voor UM-medewerkers met je eigen UMcard (kaartlezer). Voor meer informatie over deze faciliteit neem contact op met de COV-beheerder.

Veiligheidsbrillen

Laboratoriumwerkzaamheden kunnen een leiden tot een groter risico op oogletsel. Daarom is het dragen van een veiligheidsbril een absoluut vereiste.

Het aantal historische spatincidenten de afgelopen jaren heeft nogmaals bevestigd dat het dragen van veiligheidsbrillen zeker geen overbodige luxe is. En daarom is het dragen van veiligheidsbrillen verplicht gesteld vanaf 2017 binnen de FHML-FPN laboratoriumarealen en binnen andere locaties waar een risico op spatgevaar en/of mechanische inslag aanwezig is (zoals bijvoorbeeld een werkplaats of technische ruimte)

Alleen veiligheidsbrillen die voldoen aan de NEN-EN 166 norm mogen gebruikt worden binnen de eerder genoemde laboratoria en andere ruimten. Veiligheidsbrillen zijn verkrijgbaar in allerlei vormen en kleuren, maar het belangrijkste aspect is het draagcomfort, zeker als men deze brillen meerdere uren per dag moeten dragen.

Let wel op, een veiligheidsbril behoort in goede staat te verkeren en moet vervangen worden in het geval van beschadiging of bij verouderde staat/broosheid. Om zo lang mogelijk te kunnen genieten van de veiligheidsbrillen wordt geadviseerd om deze op te bergen in een daarvoor bestemde brillen opberg box.

Gelaatsbescherming

Gezichtsbescherming, ook wel gelaatsbescherming genoemd, moet gebruikt worden als er risico is op letsel aan het hele gezicht, en het gebruik van alleen een veiligheidsbril niet genoeg is. De gelaatsbescherming mag geen beperking opleveren voor het blikveld van degene die het gebruikt. Het is belangrijk dat er goed zicht op het werk en op de omgeving is.

Bij werkzaamheden waar deeltjes kunnen rondvliegen bestaat er gevaar voor verwondingen in het gezicht. Gezichtsbescherming is daarnaast noodzakelijk tegen spattende gevaarlijke en/of warme/koude vloeistoffen (b.v. werken met vloeibaar stikstof) en of het werken met UV-licht (EN 170, 2002). Ook bij lassen dient men een gezichtsscherm (EN 169, 2002) te dragen om huid- en oogschade veroorzaken.

Om de gelaatsbescherming veilig te kunnen gebruiken, moeten deze de juiste pasvorm hebben en moet er ook regulier onderhoud en inspectie uitgevoerd worden. Let hierbij ook op de maximale levensduur zoals de fabrikant die vermeld heeft.

Laboratorium handschoenen

In het kader van Europese aanbestedingen heeft de UM een aanbesteding uitgevoerd voor standaard laboratoriumhandschoenen. (<https://umemployee.maastrichtuniversity.nl/groep-menu/carim/news/obligation-to-use-selected-lab-gloves-and-order-from-contracted-supplier--verplichting-gebruik-geselecteerde-labhandschoen-en-bestelling-bij-gecontracteerde-leverancier>). Hierbij is de beoordeling geweest op veiligheid en kwaliteit van de handschoenen, de prijs van de leverancier diensten en producten en de leveringszekerheid. De huidige handschoen is in een korte en lange versie verkrijgbaar en geschikt voor de meeste toegepaste stoffen en processen in de laboratoria van de FHML en FPN. Het dragen van een handschoen zorgt ervoor dat je gedurende een beperkte tijd tegen inwerking/doordringing van een chemische stof wordt beschermd. Dit heet de doorslagtijd van een handschoen. Doorslagtijden van handschoenen zijn niet voor alle stoffen hetzelfde. Voor specifieke doorslagtijden kan contact worden opgenomen met HSB.

Indien een handschoen ten tijden van werkzaamheden in een laboratorium zichtbaar is beschadigd, dient men de handschoen veilig te verwijderen en te vervangen door een nieuwe disposable handschoen. Controleer gedurende de laboratoriumwerkzaamheden regelmatig de status van de handschoenen op beschadigingen en neem de doorslagtijd in acht.

Enkele tips/verplichtingen voor het gebruik van handschoenen:

- Gebruik geen handschoenen wanneer niet nodig,
- Gebruik wanneer mogelijk één handschoen i.p.v. twee. Dat voorkomt besmetting, stimuleert bewust werken en vermindert handschoengebruik, kans op huidirritatie en extra kosten.
- Verwijder handschoenen waarop gespetterd is.
- Buiten het laboratorium (gangen en algemene ruimten) geldt het 'één handschoen principe'.
- Gebruik handschoenen éénmalig.
- Draag de handschoen maximaal 2 uur.

Voor stoffen en processen waarvoor de huidige handschoenen niet geschikt zijn kan men afwijken van de geselecteerde handschoenen, hiervoor dient men contact op te nemen met HSB.

Cryogene handschoenen

Cryogene handschoenen zijn speciale handschoenen die de handen en armen beschermen tegen de gevaren van werken bij/met zeer lage temperaturen tot -160 °C. De basisuitvoering is waterafstotend en zijn geschikt voor bescherming tegen opspattende vloeistof en voor werkzaamheden bij zeer lage temperaturen, bijvoorbeeld: handelingen met droogijs en werkzaamheden in vriezers.

Voor toepassingen met vloeibare stikstof wordt de waterdichte versie aanbevolen. Bewaar cryogene handschoenen op een schone en droge plaats. Controleer met regelmaat de conditie van de handschoenen en vervang deze indien deze slijtage of scheuren vertonen: neem bij twijfel geen risico.

Een cryogene handschoen mag nooit worden ondergedompeld in vloeibare stikstof!

Warmte handschoenen

Anderzijds zijn er handschoenen beschikbaar voor het hanteren van warmtebronnen. Let op gebruik hier geen cryogene handschoenen voor.

Ademhalingsbescherming

Ademhalingsbescherming maakt het mogelijk lucht in te ademen die vrij is van gevaarlijke stoffen. Deze bescherming kan als aanvullende bescherming op de werkvloer nodig zijn, als bronmaatregelen, technische en organisatorische maatregelen onvoldoende blijken. De vorm waarin gevaarlijke stoffen in de lucht kunnen voorkomen zijn gassen, aerosolen, (fijn/ultrafijn) stof en vezels.

De risico's zijn niet altijd hetzelfde. Hoe groot het risico voor een persoon is hangt af van:

- Welke stof is aanwezig;
- Hoeveel van de stof is aanwezig;
- In welke vorm is de stof aanwezig;
- Dampspanning en gezondheidkundige grenswaarde
- Hoe lang is iemand aan het werk in de vervuilde lucht.

De gevolgen van het inademen van gevaarlijke stoffen hangen af van wat er precies is ingeademd. Er kunnen verschillende symptomen optreden, en dit kan gebeuren direct na inademing. Maar de symptomen en gezondheidsschade kunnen ook pas na langere tijd optreden.

Voor diverse werkzaamheden zijn verschillende soorten maskers nodig om de risico's te beperken, voor meer informatie kunt u bij de Armico van de afdeling terecht.

Gehoorbescherming

Slecht horen als gevolg van geluidsblootstelling op de werkplek is een vaak voorkomende beroepsziekte. Slecht horen kan tot ernstige maatschappelijke en medische gevolgen leiden. Gehoorbescherming is nodig om lawaaislechthorendheid te voorkomen. Lawaaislechthorendheid treedt op als het geluidsniveau (volume) in de gehoorgang te hoog is en voor werknemers begint dit bij 80 dB(A). Boven deze waarde moet de werkgever volgens de Arbowet gehoorbescherming aanbieden. Er zijn verschillende soorten maatregelen die op de werkvloer genomen kunnen worden om het gehoor van werknemers en anderen op de werkvloer te beschermen zoals de aanschaf van een alternatieve bron, omkasting van de bron en het aanbrengen van geluiddempend/werend materiaal. Voor meer informatie neem contact op met de Armico van je vakgroep.

Het dragen van gehoorbescherming kan een negatief effect hebben op de normale communicatie op de werkvloer. Hierbij valt te denken aan minder contact met collega's en het niet waarneembaar kunnen horen van alarmsignalen van apparatuur of zelfs een slow-whoop. Let erop dat dit niet tot andere, ongewenste risico's leidt en bespreek het dragen met directe collega's.

Veiligheidsschoenen

Veiligheidsschoenen zijn bij werkzaamheden waarbij zware voorwerpen worden getild, er risico is op vallende objecten of scherpe materialen op de grond liggen. Ook in situaties waarbij de werkvloer glad kan zijn, zijn veiligheidsschoenen verplicht.

Er zijn verschillende soorten veiligheidsschoenen verkrijgbaar, elk met hun eigen veiligheidsnormering. Zo zijn er veiligheidsschoenen met een stalen neus, veiligheidsschoenen met een stalen zool en veiligheidsschoenen met een overneus. Het is belangrijk om de juiste veiligheidsschoen te kiezen die past bij de werkzaamheden die worden uitgevoerd.

Informatie en advies

Voor meer informatie en advies over de verschillende persoonlijke bescherming middelen kan contact worden opgenomen met de Armico of HSB

Afkortingenlijst

Armico	Arbo & Milieu Contactpersoon
COV	Centrale Onderzoeks Voorziening
FHML	Faculty of Health, Medicine and Life Sciences
FPN	Faculty of Psychology and Neuroscience
HSB	Health, Safety and Buildings
PBM	Persoonlijke beschermingsmiddelen
UM	Universiteit Maastricht